

OPINIA NR 107/2021
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 15 października 2021 r.

dotycząca projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działań dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie - druk nr 2239.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. z 2019 r. poz. 7074, z 2020 r. 919) postanawia się, co następuje:

Opiniuje się negatywnie projekt uchwały Rady Miasta Krakowa wniesiony przez Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość w sprawie ustalenia kierunków działań dla Prezydenta Miasta Krakowa w sprawie pomnika Orłąt Lwowskich w Krakowie - **druk nr 2239.**

UZASADNIENIE

Proponowany projekt uchwały ma na celu upamiętnienie w formie pomnika na Placu Kossaka w Krakowie młodych obrońców Lwowa z lat 1918-1920, określanych jako Orłęta Lwowskie.

Zastrzeżenia nie dotyczą, co oczywiste, sfery ideowej powstania pomnika, która zasługuje na uznanie, bowiem odnosi się do wzniosłych i heroicznych czynów młodego pokolenia sięgającego po wolność po 123 latach niewoli. Wątpliwości dotyczą przede wszystkim kwestii lokalizacji ww. pomnika.

W pierwszej kolejności należy podnieść, że Plac Kossaka jest położony na terenie układu urbanistycznego „Nowy Świat”, który jest wpisany do rejestru zabytków pod nr A-1438/M decyzją z 9 czerwca 2015 r., w obrębie obszaru uznanego zarządzeniem Prezydenta RP z 8 września 1994 r. za pomnik historii pn. *Kraków – historyczny zespół miasta*, a także w strefie buforowej obszaru wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Dla obszaru „Nowy Świat” jest sporządzany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, opracowywany na podstawie uchwały nr VIII/139/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 lutego 2019 r. Projekt jest na etapie przygotowywania do opiniowania i uzgodnień ustawowych. W ww. planie Plac Kossaka znajduje się w przeznaczeniu ZP.9 – tereny zieleni urządzonej o podstawowym przeznaczeniu pod publicznie dostępne parki lub skwery.

Natomiast kluczową kwestią jest to, że lokalizacja proponowana w projekcie uchwały jest przedmiotem podjętej już koncepcji rewitalizacji i przebudowy. W dniu 24 sierpnia 2021 r. Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich Oddział w Krakowie ogłosił ograniczony, jednoetapowy, realizacyjny konkurs architektoniczny na opracowanie koncepcji przebudowy Placu Juliusza Kossaka z elementami studialnymi przebudowy terenów wokół Dworku Kossakówka oraz Plant przy ul. Retoryka. Zgodnie z celem konkursu *Plac Kossaka ma stanowić reprezentacyjną przestrzeń publiczną jako wnętrze urbanistyczne posiadające wgląd w najbardziej reprezentatywne osie i panoramy widokowe Krakowa w tym na Wawel, Bulwary Wiślane i ul. Retoryka, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Dworku Kossakówka – czyli domu rodzinnego rodziny Kossaków.*

Ponadto wytyczne konkursowe określają, że w *projekcie należy uchwycić genius loci przestrzeni objętych konkursem, zalecane jest nawiązanie do ich historii, w tym do faktu, że 100 lat temu w miejscu ul. Retoryka płynęła rzeka Rudawa. Istotne jest przestrzenne i funkcjonalne powiązanie wszystkich trzech miejsc objętych konkursem, tj. Placu Juliusza Kossaka, terenu wokół Dworku Kossakówka oraz plant przy ul. Retoryka oraz podkreślenie relacji pomiędzy ww. przestrzeniami a Bulwarami Wiślanymi i Starym Miastem.* Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w konkursie upłynął 15 września br.

Ponadto należy podkreślić, iż po drugiej stronie ulicy, u zbiegu ul. Powiśle i ul. Zwierzynieckiej znajduje się pomnik upamiętniający Żołnierzy Polski Walczącej autorstwa Bronisława Chromego, odsłonięty 17 sierpnia 1992 r. Jego historyczna wymowa związana z okresem II wojny światowej oraz monumentalna forma stanowią jedną z głównych dominant przestrzennych tych terenów.

Należy nadmienić, że w 2019 r. na mocy decyzji Rady Miasta Krakowa został zakupiony Dworek „Kossakówka” wraz z ogrodem, zaś w 2020 r. został dokupiony teren wokół Dworku z przeznaczeniem na oddział Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie. Przestrzeń nowopowstającego oddziału muzeum i jego otoczenia będzie dedykowana rodzinie Kossaków, zgodnie z rezolucją nr 89/LVIII/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 maja 2021 r. do Prezydenta Miasta Krakowa w *sprawie zagospodarowania budynku „Kossakówki” w celu utworzenia muzeum rodziny Kossaków.*

Zastrzeżenia dotyczyć mogą także samego pomnika i jego wkomponowania się w przestrzeń miejską tej części Krakowa. Uwzględniając powyższe plany zagospodarowania przestrzennego oraz obecność ważnego dla Krakowian Pomnika Żołnierzy Polski Walczącej należy stwierdzić, iż usytuowanie w niedalekiej przestrzeni na Placu Kossaka kolejnego pomnika o tak ważnej wymowie historycznej wprowadzi nieuzasadnioną dysharmonię, pozbawiając Orłęta Lwowskie należnej im autonomicznej symboliki historycznej.

Nadmieniam ponadto, że proponowana uchwała wpłynie na budżet Miasta, z uwagi na koszty związane z powstaniem i utrzymaniem pomnika. Aktualnie nie jest możliwe oszacowanie kosztów realizacji projektu uchwały.

Mając na uwadze powyższe negatywnie opiniuję projekt uchwały według druku 2239.